

Nytida Enigma AB

Org.nr. 556487-0771

Beslut för grundsärskola och grundskola efter tillsyn i Mellansjö skola i Täby kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nytida Enigma AB att senast den **16 augusti 2021** vidta nedan angivna åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nytida Enigma AB måste vidta de åtgärder som redovisas nedan.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Nytida Enigma AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att rektorn, lärare och annan skolpersonal diskuterar och kommer överens om åtgärder som ska genomföras för att skapa respektfulla relationer mellan skolpersonal och elever samt mellan elever på skolan. Rektorn ska dokumentera åtgärder som genomförs. (1 kap. 5 § och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1 God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas inflytande och ansvar, 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att skolans personal ger eleverna information om skolans ordningsregler och att ordningsreglerna tas fram i medverkan med eleverna för att på så sätt skapa både samsyn och förståelse. (5 kap. 5 § skollagen; Lgr 11, 1 Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden)
- Se till att rektorn och lärare på skolan informeras om vilka åtgärder skolans personal får vidta vid ordningsstörningar i skolmiljön. (2 kap. 9-10 §§, 5 kap. 3, 5-6 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att rektorn, genom att inhämta uppgifter från lärare och elever, följer upp och utvärderar arbetet med att skapa trygghet och studiero. Rektorn ska identifiera utvecklingsområden och besluta om utvecklingsinsatser. (2 kap. 9-10 §§ skollagen; Lgr 11, 1 Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar)

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Nytida Enigma AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den totala undervisningstiden för varje elev ska vara minst 6890 timmar. (10 kap. 5 §, 11 kap 7 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att eleverna ges en total undervisningstid om minst 6 890 timmar. Detta innefattar bland annat att eleverna ska ges en undervisningstid
 - i ämnet hem- och konsumentkunskap om totalt 525 timmar i grundsärskolan och 118 timmar i grundskolan,
 - i ämnet idrott och hälsa om totalt 750 timmar i grundsärskolan och 600 timmar i grundskolan,
 - i ämnet musik om totalt 395 timmar för grundsärskolan och 230 timmar för grundskolan,
 - i ämnet slöjd om totalt 670 timmar för grundsärskolan och 330 timmar för grundskolan.
- Se till att rektorn regelbundet följer upp att eleverna på Mellansjö skola får den garanterade undervisningstiden i alla ämnen och vid bortfall se till att eleverna kompenseras för den uteblivna undervisningstiden. (10 kap. 5 §, 11 kap. 7 § skollagen, 9 kap. 3-4 §§ skolförordningen [2011:185] samt tillhörande bilaga 1 och 2)

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Mellansjö skolas arbete med att säkerställa tryggheten för alla elever och att det finns en osäkerhet bland personalen om hur disciplinära åtgärder ska användas. Tillsynen visar att det finns personal som uppger att trygghetsskapande metoder inte alltid används på ett tydligt och konsekvent sätt och det finns elever som upplever otrygghet på skolan. Exempel ges på incidenter som inträffat på skolan och som bidrar till en otrygg miljö för eleverna. Vidare bedömer Skolinspektionen att skolan brister i att säkerställa att eleverna får den garanterade undervisningstiden. Tillsynen visar att elevernas undervisning, bland annat i de praktiska och estetiska ämnena, återkommande har ställts in och att eleverna inte alltid ges möjlighet att ta igen den undervisningstid som av olika anledningar uteblivit.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att säkerställa tryggheten för alla elever på Mellansjö skola samt att det finns en osäkerhet bland personalen om hur disciplinära åtgärder ska användas. Tillsynen visar att personalen på skolan använder flera olika metoder som syftar till att skapa trygghet, bland annat ett lågaffektivt bemötande, men att metoderna inte alltid används på ett tydligt och konsekvent sätt. Det finns elever som upplever otrygghet på skolan och det finns exempel på flera incidenter som inträffat på skolan som bidrar till en otrygg miljö för eleverna på Mellansjö skola. Av Skolinspektionens utredning framgår visserligen att ett förebyggande arbete och ett förhållningssätt för att tillförsäkra eleverna trygghet finns

på skolan. Skolinspektionen bedömning är dock att det trygghetsskapande arbetet inte är tillräckligt för att säkerställa en trygg miljö för skolans elever utifrån de incidenter som inträffat på skolan, och de resultat som årskurs fem redovisar avseende trygghet i Skolinspektionens enkät från vårterminen 2019. Bristande trygghet leder till sämre förutsättningar för eleverna att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Arbetet med att skapa en trygg miljö för samtliga elever måste därför intensifieras.

Rättslig reglering

I skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen). Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen). Rektorn eller en lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande (5 kap. 6 § första stycket skollagen).

Enligt läroplanen ska eleven i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära (Lgr 11, 1 God miljö för utveckling och lärande). Läraren ska tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen, och samarbeta med hemmen i elevernas fostran och klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete (Lgr 11, 2.1 Normer och värden). Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande (Lgr 11, 2.2 Kunskaper). Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande). Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Enligt förarbetena är en trygg och stimulerande lärandemiljö en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden. Alla elever ska kunna känna sig trygga och inte bli störda eller hotade, vare sig i eller utanför klassrummet. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet i skolan. En viktig förutsättning för det är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har respekt för varandra i skolan samt att skolan även involverar elevernas vårdnadshavare i arbetet med att skapa gemensamma utgångspunkter för en trygg skolmiljö (prop. 2009/10:165 s. 320).

Skolinspektionens utredning

Av tillsynen framgår att det på Mellansjö skola vidtas flera åtgärder för att öka tryggheten för eleverna. Samtidigt framkommer att incidenter regelbundet uppstår på skolan och att det finns en osäkerhet hos personalen om hur de ska hantera dessa incidenter. I uppgifter från personal och vårdnadshavare som Skolinspektionen tagit del av under utredningens gång, uppges att det skett flera allvarliga incidenter på skolan under höstterminen 2020, såsom både verbala hot som hot och användande av farliga tillhyggen. Vid Skolinspektionens intervju med personal på skolan framkommer att det dagligen förekommer att elever har med sig farliga föremål till skolan vilket

leder till hotfulla situationer för elever och personal. I uppgifter som lämnats till Skolinspektionen från lärare och vårdnadshavare beskrivs att det förekommit situationer som utmynnat i våld som skolan skulle kunnat ha undvika och att det saknas ett förebyggande arbete på skolan för att främja trygghet. Bland annat pekas skolgården ut som en plats där många konflikter uppstår. I skriftliga uppgifter som föranledde Skolinspektionens tillsyn uppges att eleverna dagligen får utstå kränkningar, våld och hot. Det förekommer att väggar och möbler slås sönder och att det inte finns konsekvenser för sådant beteende eller några strategier för att hantera det, mer än att försöka undvika krav och därmed konflikter med elever. I intervju med personal på Mellansjö skola framkommer att det finns en osäkerhet bland personalen om hur disciplinära åtgärder ska användas. Personalen uppger även att de upplever att skolan arbetar kortsiktigt genom att hantera incidenter när de uppstår i stället för att fokusera på att bedriva ett fungerande förebyggande trygghetsarbete. Av Skolinspektionens enkät från vårterminen 2019 framgår att resultaten avseende trygghet för åk 5 är lägre än det genomsnittliga resultatet i riket och i huvudmannens egen enkät svarar 67 procent av eleverna att de är trygga på skolan. Av inskickad dokumentation framgår att ökad trygghet är ett utvecklingsområde på skolan mot bakgrund av att elever i enkäten inte känner sig helt trygga med andra elever på skolan.

Huvudmannen bekräftar att de beskrivna incidenterna ägt rum men beskriver även i inskickad dokumentation skolans arbete med att främja trygghet. Bland annat uppger huvudmannen att skolan arbetar med lågaffektivt bemötande, riskbedömningar och individuella handlingsplaner för elever samt ordningsregler för att skapa trygghet på skolan. Det framgår även att skolan har ordningsregler som varje lärare och elev får skriva under vid skolstart. Lärare arbetar aktivt med klassrumsregler på klassråd och elevråd och arbetar även intensivt med värdegrundsfrågor.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att säkerställa att eleverna får den garanterade undervisningstiden de har rätt till. Tillsynen visar att elevernas undervisning, bland annat i de praktiska och estetiska ämnena, återkommande har ställts in. Även om rektorn uppger att de gör vad de kan för att lösa korttidsfrånvaro hos personalen och att elever ges möjlighet att ta igen inställd undervisning, bedömer Skolinspektionen att det inte har framkommit att eleverna ges möjlighet att ta igen all den undervisningstid som av olika anledningar uteblivit. Om eleverna inte får den undervisning som de enligt timplanen har rätt till, ges de sämre förutsättningar att nå utbildningens mål jämfört med andra elever och deras möjligheter till vidare utbildning kan försvåras på grund av bristande kunskaper. Det kan även leda till att eleverna på Mellansjö skola, jämfört med andra elever, inte ges tillgång till en likvärdig utbildning.

Rättslig reglering

Den garanterade undervisningstiden för grundskolan och grundsärskolan ska enligt skollagen uppgå till minst 6 890 timmar (10 kap. 5 §, 11 kap. 7 § skollagen).

Enligt skolförordningen har huvudmannen möjlighet att besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden (9 kap. 3 §, 10 kap. 2 § skolförordningen 2011:185).

Av bilaga 1 till skolförordningen, timplan för grundskola, följer att den totala undervisningstiden i timmar i ämnet hem- och konsumentkunskap ska uppgå till 118, i ämnet idrott och hälsa till 600, i ämnet musik till 230 och i ämnet slöjd till 330.

Av bilaga 2 till skolförordningen, timplan för grundsärskolan, följer att den totala undervisningstiden i timmar i ämnet hem- och konsumentkunskap ska uppgå till 525, i ämnet idrott och hälsa till 750, i ämnet musik till 395 och i ämnet slöjd till 670.

Enligt förarbetena till skollagen är rätten till lika tillgång till utbildning en grundbult i det svenska skolsystemet, vilket inte är samma sak som likformighet eller att alla elever ska få lika mycket resurser. Likvärdighet upprätthålls av mål i skollag och läroplaner, betygskriterier, bestämmelser om minsta garanterad undervisningstid, ämnen, lärarbehörighet, särskilt stöd, överklagande samt tillsyn och kvalitetsgranskning. Likvärdighet innebär att de fastställda målen kan nås på olika sätt beroende på lokala behov och förutsättningar. Kvaliteten i verksamheten ska dock ha lika hög nivå oavsett var i landet verksamheten bedrivs (prop. 2009/10:165 s.229).

Skolinspektionens utredning

Tillsynen visar att Mellansjö skola inte säkerställer att alla elever får den garanterade undervisningstiden i alla ämnen. I intervju som Skolinspektionen genomfört med skolans personal uppges att de praktiska – och/eller estetiska lektionerna ofta ställs in vid sjukfrånvaro hos annan personal. De lärare som undervisar i praktiska/estetiska ämnen får istället vikariera i andra ämnen. Personalen berättar vidare att det regelbundet förekommer att elevernas schema ändras eftersom det är personalbrist på något håll och personal måste omfördelas. Skolinspektionen har tagit emot information från två vårdnadshavare vid olika tillfällen som berättar att deras barn, som är elever vid Mellansjö skola, vid flera tillfällen berättat att de praktiska och/eller estetiska lektionerna ställts in på grund av att ämneslärarna måste vikariera för annan personal som är frånvarande. Även i den skrivelse som föranledde tillsynen uppgavs att eleverna på skolan inte har möjlighet att följa timplanen i praktiska och estetiska ämnen.

Av tillsynen framgår att skolan sedan mars 2020 har haft hög personalfrånvaro på grund av pågående pandemi men att skolledningen gör sitt yttersta för att täcka för personalens frånvaro och säkra den undervisning som eleverna har rätt till. Huvudmannen uppger att Mellansjö är en skola med hög personaltäthet generellt och hög lärartäthet i synnerhet jämfört med andra skolor. Det är dock enligt huvudmannen alltid en utmaning att lösa frånvaro av personal då det inte är görbart att till exempel slå ihop klasser på grund av elevernas specifika problematik som ställer krav på förutsägbarhet, tydlighet och få förändringar. Om lärare måste vikariera så att de praktiska/estetiska lektionerna ställs in, har skolan "ta igen-dagar" i slutet av terminen där eleven kan ta igen moment hen inte genomfört. Dock har Skolinspektionen fått del av uppgifter från lärare som uppger att dessa "ta-igen-dagar" endast omfattar två

dagar och i första hand är till för elever i åk 9 som inte nått målen i de teoretiska ämnena.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Nytida Enigma AB verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Nytida Enigma AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Ana-Maria Koci Spång

X Annette Wisén

Beslutsfattare

Signerat av: Ana-Maria Koci Spång

Föredragande

Signerat av: Annette Wisén

I ärendets slutliga handläggning har regionjuristen Anders Gullberg medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Mellansjö skola

Fakta om Mellansjö skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Nytida Enigma AB under hösten 2020.

Mellansjö skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 6 oktober 2020 och den 20 oktober 2020.

Mellansjö skola är en grundskola och grundsärskola med ungefär 80 elever. På skolan finns åtta klasser med nio till tolv elever per klass. I varje klass finns minst en lärare och 2-3 assistenter. Skolan har begränsat mottagandet till elever som har särskilda behov. Elever som är mottagna i sarskolan är integrerade i klasserna. Huvudman för skolan är Nytida Enigma AB (org. nr 556487-0771).

Måluppfyllelse

Av de elever som slutat grundskolan på Mellansjö skola läsåret 2018/2019 var 61,1 procent behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram (jmf med riket 84,3 procent). Genomsnittligt meritvärde samma år var 169,4 (jmf med riket 230,8).